EEN VERCLARINGHE DER OORSAKEN BEVVEGHENDE DE CONINGHINne van Enghelandt, hulpe te gheuen tot beschermin-ghe des benauden ende verdructen volckes der Nederlanden.

Eerst ghedruckt tot Londen by Christoffel Barker Drucker der Coninghinlicker Ma^{te}. van Enghelandt.

TOT DELF,
By Aelbrecht Hendrickz. Drucker Ordinaris der Staten s'landts van Hollandt.
1585.

VERCLARINGHE DER OORSAKEN BEVVEGHENDE DE CONINGHINNE VAN Enghelandt, hulpe te gheuen tot bescherminghe des benauden ende verdructen volckes der Nederlanden.

AL ist dat de Coninghen ende opperste Prin-
cen/schuldich zijnde haren schuldighen plicht/alleen-
nelijcken tot den Almachtighen Godt den Coninck
aller Coninghē/zijn in dat respect niet schuldich re-
kenschap oft redene te gheuen harer actien oft daden
tot eenighe andere dan tot Godt haren eenighen oppersten Heere:
Ende dat onder de alderoutsten ende Christelijcste Monarchen/den
seluen Heere Godt ons heeft beuolen den oppersten regiment deser
onses Coninckrijcx van Enghelandt/ende andere onser Dominien/
welcke wy gantschelijck houden vanden seluighen Almachtighen
Heere/ende soo derhalnen schuldich zijn rekenschap te geuen/ alleen-
lijcken tot zijn Godlijcke Maiesteyt: Nochtans zijn wy niet tegen-
staende dese onse prerogatiue nu ter tijt in sonderheyt beweeght/ om
verschepden redenen wille/hier achter cortelijcken verhaelt/te verla-
ren/niet alleenlicken tot onse eyghenen/natuerlicke/beminde/onder-
nighe/maer insghelijcx tot alle andere onse ghebueren/in sonderheyt
tot sulcke Princen ende Staten als zijn onse bondtghenooten/oft die
daer hebben om hare onderdanen/oorsake van handelinghe/met on-
se landen ende volcken/wat onse meyninghe is nv ter tijdt / ende op
wat recht ende redelijcken gronde wy werden beweecht hulpe te ge-
nen/tot onsen nabueren dat natuerlick volck der Nederlanden / we-
sende door langhe crijghen ende persecutie der vreemde Natien al-
daer jammerlijcken benaut ende in present dangier ghebrocht te we-
sen in eewighe dienstbaerheydt.

Ten eersten is te verstaen (welckes moghelicken is niet claerlijc-
ken bekent tot een groot ghetal van persoonen) dat daer is gheweest
tot allen tijden: Ja door die natuerlicke ghelegentheyt van dese Ne-
derlanden/ende onsen Conincrijcke van Enghelandt/ een directelic-
ke oppositie/des een totten anderen/ende wt oorsake vande ghereede
crupcinge der Zee/ende menichte van breede ende gerieflicke Hauē/
deen teghen dander ouer aen beyde zijden / een gheduerighe trafficke
ende handelinge tusschen het volck van Engelant / ende dat natuer-
lick volck van dese Nederlanden/ ende so langheduerighe in alle ou-

Opperste Coninghen eñ Princen moeten alleennelickē rekenschap gheuen van hare Actie oft daden tot den Almachtigen Godt, Coninck der Coningen.

Natuerlicke oorsakē vā de oude ghecontinueerde trafficke tusschē het volc van Enghelant, ende die vā de Nederlanden.

de tijden/doen de particuliere Provincien daer af/als Vlaenderen/ Hollant ende Zeelandt/ende andere landen hen toeghedaen / waren gheregiert ende ghepossedeert van particuliere Heerē / ende niet vereenighet te samen/ghelijckse in corte Jaren hebben gheweest / door diuersche houwelicken/ende ten laetsten door concurrentien van menighe ende sonderlinghe Tijtelen hebben alsо ghebrocht geweest / te wesen onder het gouernement van haren Heeren / welcke succedeerden tot het Hertoochdom van Bourgondien/waer door hebbē daer gheweest in voorleden tijden menige sonderlicke aliancien ende confederatien/niet alleenlicken tusschen de Coningen van Engelandt/ onse voorvaderen/eñ de Heeren vande voorseyde landen van Vlaenderen/Hollandt Zeelant/ende hare adherentē : Maer insghelijcx tusschen de ware natuerlicke onderdanen van beyde landen/als de Prelaten / Edelmannen / Burgheren / ende andere ghemeynten der groote steden/ende zeesteden van elcken lande tsamen door sonderlicke obligatien ende stipulatien onder hare zeghelen / deen totten anderen/om die onderhoudinge/beyde der handelinge/ ende intercours van Coopliedеn/ ende insghelijcx van sonderlicke ghemeyne vrientschap onderhouden te wesen/tusschen het volc ende inwoonders van beyde partijen/alsо wel Gheestelicke als tijttelicken:ende seer expresse promisie in sulcke handel begrepen/om de ghemeyne gunsten/affectien/ende alle andere vriendelicke officien ghebruyckt te wesen / ende onderhonden door het volck vande eene Natie tot de andere. Door welcke gemeyne verbonden daer heeft ghecontinueert een eewighe eenicheyt des volcx herten tsamen/ende so door middel van ghedueríghe intercoursen/van tijden tot tijden/ die seluighe ghemeyne liefde/heeft onghebroken gehouden eñ geexcerseert geweest/ghelijck het gheweest is door het werck der natueren/ende en was noyt ten uitersten ghebroken / noch oock voor eenigen langhen tijt naghelaten/ hoe wel de Coninghen / ende de Heeren van dien landen sommighe tijden(doch seer selden)hebben gheweest in differentie door sinisteren middelen vā sommighe ander Princen harer Nabueren/benijdende de voorspoet deser twee lantschappen.

Confederatien beyde tusschen de Coninghen van Engelāt, ende de Heeren der Nederlanden, ende insgelicx vā de subiectē van beyde de landen.

Het volc van beyde landen verbondē door speciale obligatien onveranderlic tot gemeene faueur ende vrientschap.

Ende tot onderhoudinge ende ghetuygenisse van dese natuerlicke eenicheyden des volckes van desen Coninckrijcke eñ landen in eewige vrientschap daer zijn in wesē sonderlicke autentijcke Tractatē/ eñ voor de langduerighe te samen handelinghe/intercours eñ strachte vrientschap van oude tijden:als voor exempel / sommighe seer solemnelicken gheaccordeert ten tijden van Coninck Hendrick de seste/ onsen voorvader/ende Phillippus den tweden Hertoghe van Bourgondien / ende erfghename der Graefschap van Vlaenderen door

Tractaten extant oft, in wesen vā oude tyden, tusschē de Coningē van Enge-

de vrouwe Margarite zijn grootmoeder/welckes is bouen hondert ende veertich Jaren ghepasseert / ende het selue alsoo vernieut door den Edelen Hertoghe Carolus zijn Sone vader vanden Coninck van Spangnien Grootmoeder ende getrout man tot vrouwe Margarite suster van onsen groot groot-vader Coninck Eduward den vierden: Ende daer na nieuwelicken menichmael vernieuwet door onsen alder Edelsten ende wijsesten Grootvader Coninck Hendrick den seuensten / ende der Aertſ-hertoge Phillippus Grootvader van den Coninck van Spangnien nu zijnde: Ende in corte tijden / menichmael vernieuwet tusschen onsen vader van Edelder ghedachtenisse Coninc Hendrick den achtsten / ende Carolus den vijfden Keyser van Duytschlandt/vader insghelijcx van den teghenwoordighen Conninck van Spagnien.

ghelant, en de Hertogē van Bourgondien, om de ghemeene handel tusschē hare landē.

In alle welcke tractaten/ende confederatien van vrientschap / ende ghemeen tsamen-handel/het was also tot allen tijden specialicken begrepen in wtghedruckte woorden / door conuentien / oft tsamencommingen/accorden ende conclusien/dat het natuerlick volck ende onderdanen van yder syde/soude toonen ghemeen faueur ende schuldige plicht d'een totten anderen/ende souden behoudelicken/ vrpelicken / ende sekerlicken tsamen handelen in elcken van haren landen/ ende so heeft dat ghemeen ende natuerlicken concours / oft tsamenloop ende tsamen handel/sonder eenige interruptie oft tusschenbrekinghe ghecontinueert gheweest der ghelijcke menighe tijden/verre bouen exempel van eenige andere landen in Christenheyt / ter eeren ende stercktе der Princen/ende tot het sonderlicke weldaet / ende rijcmakinghe van haren volcke/ tot in corte jaren dat den Coninck van Spagnien/gaende wt zijn Nederlanden in Spagnien / is gheweest (ghelijckmen dencken mach) geraden door zijnen Spaenschen raet/ Spagnierden te appointeren/ wtlanders ende vreemdē/van vreemt bloedt/mannen meer geexcerseert in crijch/dan in vreedsame gouernement/ende sommighe van hen wtnemelicken genegen tot bloedt/ ghelijcket ghebleken heeft door hare actien oft daden)te wesen opperste Gouerneurs van alle zijne voorseyde Nederlanden/teghen de oude wetten ende costuymen daer af. Hebbende groote menichte van Edelen/vroomen/eñ ghetrouwe persoonen natuerlicken ghebooren/ eñ sulcke als den Keyser Carolus ende de Coninck selue/ hebben tot haerder grooter eeren ghebruyckt in haren dienste bequaem zijnde ghebruyct te hebben geweest in het regiment van de landē. Maer de Spagniaerden zijnde gantschelicken vreēt/hebbeñ geen natuerlicke aensien in harē gouernemente /tot de onderhoudinge van die landen ende volcken /in hare oude ende natuerelijcke maniere van vrede-

Conuentie oft contracten om de subiecten van beyde sydē te thonē gēmene faueur deē totten andereu.

Spagniardē end vremdē cortelic, geapointeert gouerneērs te zijn inde Nederlanden om te schendē de vrijheyden der landen.

 licke

licke levinghe/ gelijck de alder Edelstē ende wijsestē Keyser Carolus dede/ Ja/ ghelijck zijn sone Coninck Philips selve hadde/ dewijle hy bleef in die landen/ ende ghebruyckte den raedt der Staten/ ende natuerlicken des landts/ niet violerende de oude vryheyden der der landen. Maer contrarie-wijse/ de Spagniaerden zijnde verheven tot absolute gouvernement door eergiericheyt/ ende om particuliere ghewin/ hebben gheweldichlicken ghebroken de oude wetten ende vryheyden der gantsche landen/ ende op een tyrannische maniere hebbense ghebannen/ ghedoodet/ ende ghedestrueert/ sonder orden van recht binnen den tijt van weynighe maenden/ meenighe vande alderoutsten ende principaleste persoonen des natuerlicken Edeldoms/ welcke waren alderweerdichste des gouvernements. Ende hoe dat in het beghinsel van dese wreede vervolginghe de pretentie daer van was de onderhoudinge der Roomsche Religie/ nochtans sy spaerden niet af te setten seer veel Catholicken ende Kerckelicke persoonen van hare vryheyden ende privilegien: Ende vande voorneemsten die geexecuteert waren vanden Edeldom/ gheenen en wasser int gantsche lant/ meer genegen tot dat Religie/ dan den Edelen ende vromen Grave van Egmont was/ de eenige glorie van dat landt/ de welcke noch om zijn singuliere victorien inden dienst des Conincks van Spagnien/ can vergheten werden inde warachtighe Historien/ noch oock om de wreedtheydt ghebruyckt om zijn verderrvinghe/ maer moet wesen eewichlick beclaecht/ inde herten des natuerlijcken volcx van dat landt. Ende voorder/ om te brenghen dese gheheele landen onder de Spaensche dienstbaerheyt/ dese wtlandtsche Gouverneurē/ hebben door langhe inwendige krijghen/ niet menichte van Spagniarden/ ende met sommighe oft weynighe Italianen/ ende Hoochduytschen/ ghemaeckt den meestendeel vande voorseyde landen/ welcke met hare rijckdommen door gemeyn extestimatie/ waren weert den Keyser Carolus/ ghelijckelick met zijn Indien) in een maniere desolaet/ ende hebben alsoo dat clachelic is verdorven door den sweerde/ hongernoodt/ eñ andere wreede manierē van doot: eenen grooten deel des natuerlicken volcks/ ende nu de rijcke steden/ ende stercke plaetsen zijnde berooft van hare natuerlycke Inwoonders/ werden ghehouden principalycken met fortse door de Spagniaerden. Ende welcke clagelicke ellendigheyden/ eñ schricklickheyden van dese alderrijckste landen ende volcke/ werden voor alle hare nabueren op desen dach/ Ja van sulcke als invoorleden tijdē hebben geweest in gedurigē twist met hen/ door natuerlicke compassie seer grootelicx beclaecht/ welckes is ghebleken in sonderheyt desē tegenwoordigen Jare/ doen dē Coninck van Vrancrijcke pretenteerde hen te ont-

De destructie oft verderuinghe van den Edeldom, eñ het volc der Nederlandē door het Spagnische gouvernement.

Dat Clagelijcke violente doot des Gravēs vā Egmōd, de glorie vā die landen.

De rijcke stedē ende sterctē met hare rijcdō, gepossedeert door de Spagiarden.

te ontfanghen onder zijn protectie oft bescherminghe/ hadde niet ghe-weest (ghelijck de Staten des landts/ende haer ghedeputeerden verantwoordt waren) dat seeckere ontydelicke ende onverwachte complooten des huys van Guyse / opghestelt ende onderhouden door ghelt wt Spagnien / verstoort den goeden ende generalen pays van Vranckrijcke / ende daer door den Coninck bedwonghen hem tontslaen vande resolutie die hy ghemaect hadde/niet alleenlicken te helpen dat verdructe volck des Nederlandts teghen de Spagniaerden/ maer insghelijcx hen aengenomen te hebben als zijn eyghē ondersaten. Maer in rechte waerheyt/hoe dat sy waren beclaeght / ende op een maniere voor eenen tijdt vertroostet ende in hoope ghehouden in Vranckrijck/door den Coninck van Vranckrijcke/welcke insgelijcx heeft menich tyden ons ghesolliciteert als Coninginne van Enghelandt/beyde door boden ende schriften sorchuuldich te wesen ouer hare deffentie: Nochtans in respect datse waren andersins stercker geknopt inde oude vrientschap tot desen Conickrijcke dan tot eenighe ander lant/wy zijn verseeckert datse niet kondē wesen meer beclaecht van yemanden voor desen langhen tydt / met meerdere oorsake ende generale swaricheyt / dan van onse subjecten van desen Coninckrijcke van Enghelandt/wesende hare alder-outste bondtghenooten/ ende familiare gebueren/ende dat in sulcker maniere/als dat desen Coninckrijcke van Enghelandt/ ende die landen/ hebben gheweest van ouerlanghe tijden/door ghemeen sprake/vergheleecken eñ ghetermt/ ghelijck man eñ wijf. Ende om dese oorsake ende meer andere / hebben wy door menighe vriendelicke bootschappen ende Ambassaden/ door meenige brieuen ende schriften/ tot den voorseyden Coninc van Spagnien onsen broeder ende gheallieerden / verclaert onse medelyden/ ouer so quade ende wreeden ghebruyck van zijn natuerlicke ende ghetrouwe volcke/door sekere zijnder Martiaelsche oft crygsche Gouverneurs/ende andere zijnder Crijghsmannen/alle vremde van desen lande. Ende voorder/ghelijck een goede lieue suster tot hem/eñ een natuerlijcke ghebuerinne tot zijn Neder-landen ende volcken/ wy hebben dicwils ende menichmael wederomme hem seer vriendelick ghewaerschuwet/so dat hy niet anders (door zijn wijsheyt ende Princelicke ootmoedicheyt) en wederstont de tyrannie zijnder Gouverneuren/ ende de wreetheydt zijnder Crijchsknechten/wy vreesden dat het volck van zijn landen/souden ghefortseert werden (om de behoudinghe haers leuens/ende om de continuatie van hare natuerlicke landen / in haren eersten staet van harer vryheyden te houden te soecken de protectie van eenighe andere wtlandtsche Heeren/ oft veel eer te gheuen henselnen gantschelick onder de souuereniteyt van

eenighe

Den Franschen Coninc gehol pente hebben , ende ontfangen onder sijn subiecten, het verdru te volc der Nederlanden.

De Conin ghinne va Engelandt cõtinueert vriendelic te aduiseeren den Co ninck van Spangnie om achte te houden de tyrann van sijn go uerneurs

eenighe machtighen Prince / ghelijck door de oude rechten van hare
landen / ende door speciale priuilegien ghegunt door sommighe van
hare Heeren / ende Hertoghen van hare landen tot het volck / sy pre-
tendeerden ende affirmeeren / dat in sulcke saken van generale onghe-
rechticheydt / ende om sulcke gheweldighe breeckinghe van hare pri-
uilegien / sy zijn vry van haren schuldighen plicht / ende in vryheydt
verkiesinghe te maken van eenighen anderen Prince / om harẽ Prin-
ce ende hooft te wesen. De proeue waeraf / door exempelen voorleden /
mach ghesien ende ghelesen worden / in de oude Historien van diuer-
sche veranderinghe van de Heeren ende Vrouwen van de landen van
Brabandt / Vlaenderen / Hollandt ende Zeelant / ende andere landen
met hen vereenighet / door de Staten ende volckẽ van de landen. En-
de dat door sommighe sulcke alteratien oft veranderinghen / ghelijck
de Historien ghetuyghen / Philipus den Hertoghe van Bour-
gondien quam tot zijnen titele / van de welcke des Conincks van
Spagniens intrest is ghecomen : Maer de breeder verclaringe daer
van / laten wy tot het aensien der monumenten / ende boecken van ge-
dachtenisse der landen. Ende nv tot den propooste / om hen te hou-
den / van hen te begheuen hen seluen na eenige sulcke maniere onder
de souerennitept van eenighe andere vreemde Princen / seeckere jaren
gheleden / op een ernstighe requeste van sonderlijcke van de grootste
persoonen van state in dien landen / ende aldergehoorsaemste subjec-
ten tot den Coninck / sulcke als waren den Hertoghe van Arschot / eñ
den Marquis D'Hauere / noch leuende / ende van sulcken anderen /
als hadden de principaelste officien in die landen / ten tijden van den
Keyser Carolus / wy accordeerden tot haren importunaten ende ghe-
duerighe requesten hen ghelt te leenen / alleenlicken te continueren als
zijn subiecten / ende henseluen te onderhouden in hare rechte diffentie
teghen het ghewelt / ende wreedtheydt der Spagniaerden hare ver-
druckers / daer door oock hen houdende van hen te begeuen onder de
subiectie van eenighe andere Princen / ende te gaen vanden voorsey-
den Coninck van Spagnien : ende duerende dẽ tijt van die onse hul-
pe tot hen ghegheuen / ende sy blijuende in hare gehoorsaemheyt des
Conincks van Spagnien / wy gauen vrijelicken te kennen onse ac-
tien tot den seluen Coninck gheduerichlick ende continueerden wy
onse vriendelicke aduijsen tot hem / om hem te beweghen / te ghebie-
den zijn Gouuerneuren ende Crijghsvolck / niet te gebruycken sulc-
ke insolente wreetheden teghen zijn volck / welcke mochten hen ma-
ken te deseperen van zijn fauueur / eñ soecken eenighen anderẽ Heere.
Ende in deser maniere van persuasien / ende actien wy continueer-
den menighe jaren / niet alleennelijcken wt compassie vanden el-

lendighen

Die Coninghinne van Enghelants middelen ghebruyct om te houdẽ de staten vande Nederlanden hen niet te begeuen in subiectie onder eenighe anderẽ vremde Prince.

lendighen staet der landen / maer wt een naeturlicke dispositie/ om te hebben de oude conditien van de vriendtschap ende handel voor onsen Coninckrijcke/ ende volcken te continueeren met de Staten / ende het volck des voorseyden Hertoghdom van Bourgondien / ende zijn aenhanghers / ende namelicken met onsen naebueren de landen van Vlaenderen/ Hollandt ende Zeelandt: Want wy openbaerlick saghen/ dat soo de Spaensche natie soude maken een conqueste van dese landen / ghelijck daer was / ende noch is apparentelicken voorghenomen/ ende planten hem seluen aldaer ghelijck sy ghedaen hebbē in Napels eñ andere landē / Daer toe doēde de laetste exempele/ vā dat geweldige vyandische voornemē van een Spaēsche macht ghesonden zijnde binnen dese weynighe Jaren / door den Coninck van Spaengnien ende den Paus in onsen Coninckrijcke van Irlandt/ met een voornemen claerlicken beleden van de Capiteynen aldaer ghevanghen/ dat dat ghetal was daer voor ghesonden / om aldaer eenighe sterckte op te maken / met intentie/ van andere grooter fortsen een conqueste nae te volghen daer mede. Wy saghen wederomme claerlijcken in wat dangier wy ons seluen / segghen wy onse landen ende volcken mochten cortelicken wesen/ so wy in bequamen tijdt/ niet spoedelicken anderlins toe en sagen het seluen voor te commen ende verhinderen. Ende noch niet teghenstaende onse voorseyden menichfuldighe requesten ende aduertissementen ghegeuen tot den Coninck van Spagnien openbaerlicken om zijn eyghen welvaert ende eere / wy vonden hem door zijnen Spaenschen raedt soo onghewillich in eenigher maniere toe te voeghen tot onsen vriendelicken raedt/ dat zijn Gouerneuren ende Capiteynen in zijn Nederlanden vermeerderden hare wreedtheyden teghen zijne eyghen benauwede ghemeente / eñ zijn Officieren in Spaengnien betoonden dagheliex grooter iniurien tot den onsen die daer quamen om traffické. Jae die van zijnen Raedt in Spangnien / wilden niet toelaten onse expresse Boden met onse brieuen te comen tot des Coninex hare meesters presentie: een sake seer vreemt / ende teghen de wetten van allen Natien.

De enterprinse der Spagniardē in Irland, ghesonden vandē Coninc van Spangnien ende den Paus.

De weygeringhe der Coninghinne messagieren, ende heure brieuen tot den Coninc vā Spagnien.

Ende de oorsaecke van dese onse schrijuinghe ende sendinghe tot den Coninck / procedeerde wt oorsaeke welcke was weerdich den Coninck bekent te syne / ende niet onbequaem nu insghelijcks verklaert te syne tot der wereldt/ om te toonen / beyde onse goede dispositie tot den Coninck/ in hem bekent te maken onse swaricheydē/ ende te laten weten hoe qualick wy ghehandelt hebben geweest door zijn Ministers / ghelijck eensdeels mach ghesien worden door het ghene dat hier

De rechte oorsaken vāde wechsendinghe vā Bernardin de Mēdoza vyt Engelant.

dat hier volghet. Al isset dat wy niet konden hebben dese menighe Jaren gheleden eenighe van onse dienaren / welcke wy ghesonden hebben tot verscheyden tijden als onse Ambassadeuren totte Coninc onsen goeden broeder/ghelijck het betaemde/ geleden werden aldaer te continueeren sonder meenighe iniurien eñ onweerdicheyden ghetoont te zijne tot haer eyghen persoonen / door de grootsten vā zijnen raedt/so datse bedwonghen waren hare plaetsen te verlaten/ en sommige wt gedreuen/ ende op een maniere wt het landt gebannen/sonder eenighe oorsake van hen ghegheuen/oft ons te kennen te gheuen: Ende noch / wy denckende te continueeren seer goede vriendtschap met den Coninck/ ghelijck zijn goede sustere/ hebben van ouerlange tijden/ende meenighe Jaren/ gunstich onderhoudt gegeuen/ tot alle die daer quamen/ als zijnen Ambassadeuren tot ons / wtghenomen alleenelicken / op claerlijcke dangereuse practyken/ voorghenomen door twee van hen/ om onsen staet te verstooren/waer af den een was Girard Despes/ een seer verwerde persoone vā geeste/ende gantschelicken oneruaren ende onbequaem te handelen in Princelicke saken/ die in vrientschap zijn/ ghelijck in zijn wederkeeren in Spaegnien/ hy aldaer soo gheacht wierd : Den anderen/ende de laetste was Bernardin de Mendoza / eenen de welcke was van ons aenghenomen/ ende getracteert met groote faueur eenen langhen tijdt/gelijck openbaerlijcken wierd gesien in onse Hoff/ het welcke hy selue niet en soude connen loochenen / maer nochtans sint weynighe Jaren (wy weten niet door wiens directie oft bestellinghe) wy hebben hem ghevonden te wesen een secreten grooten fauoureerder van seker onse quade ghedisponeerde ende seditieuse subiecten/ niet alleenmelicken tot sulcke als bespien in onsen Rijcke / maer insghelijcx tot sulcke die den seluen lieden/wesende openbaerlicken gecondemneert als openbaere Rebellen ende verraderen / met welcken door zijn brieuen/ bootschappen ende secrete raedtslaghen / hy ten laetsten socht listen/ hoemen met een macht van mannen eensdeels commen soude wt Spagnien/ eensdeels wt de Nederlanden / waer af hy hen grooten troost gaf in des Conincks name/ dat een inneminge oft ouervallinghe mochte ghedaen werden in onsen Rijcke/ in geschrifte stellende/ de maniere hoe het selue soude ghedaen werden / met wat getal van mannen ende schepen/ende aen welcke kanten / hauenen ende plaetsen van onsen Rijcke by speciael name/ ende hoe dat de persoonen souden wesen van gheen cleyne achtinge in onsen Rijcke die fauoriseeren souden dese inballinge/ende nemen de partye vande inballers/

met

met menige andere circumstantien/ verclarende zijnen vollen opgesetten voornemen ende arbeydt ghenomen/ te verstooren ons / ende onsen Rijcke seer dangereuselicken / ghelijck alderclaerst bewesen is gheweest / ende beleden door sulcke als waren in die conspiratie met hem/ waer af de sommige zijn ghevloden / ende nu frequenteeren in zijn gheselschap in Vranckrijcke / ende sommighe wierden ghevanghen / de welcke beleden ten laetstẽ in schrifte den gantschen handel hier in ghehouden door den voorseyden Ambassadeur/ghelijck claerlick ouer weynich tijt gheopenbaert was der werelt door de examinatie van Franciscus Throgmortons eẽ vande principale verraders. Ende doen wy openlicken vonden desen Ambassadeur so sorghelick een instrument / oft veel eer een Hooft tot een rebellicheydt ende invallinghe / ende dat hy binnen een Jaer oft meer tsamen hy noyt en brochte tot ons eenighen brief vanden Coninck synen meester / niet teghenstaende onse menighfuldighe requesten hem ghedaen / dat hy soude willen door eenighen brief vanden Coninck tot ons laten sien / dat het was des Conincks wille / dat hy handelen soude met ons in zijns meesters name/ in bysondere dingen dien hy ons voorstelde als zijn Ambassadeur / welcke wy oordeelden contrarie te wesen des Conincks zijns meesters wille/wy eyndelinghe merckende hem belast te zijne met dese sorgelicken practijcke / ende gauen hem te kennen hoe ende door wien met veel andere circonstantien wy dat wisten / ende daeromme veroorsaecten hem in seer vriendelicke maniere te vreden te zijne binnen eenen sekeren redelicken tijdt / te scheyden wt onsen Rijcke/te lieuer om zijnder sekerheyt / als eenen die in rechter waerheyt ter doot gehatet was van onsen volcke: waer door wy accordeerden hem een fauorabel gheleydt/beyde totter Zee/ende ouer de Zee: Ende daerop sonden wy terstont een van onse dienaren in Spagnien met onse brieuen totten Coninc/alleenelicken om hem te certificeren vā desen accident/ende te maken de gantsche sake voor hem bekent : Ende desen was den bode voorseyt/den welcken mochte niet ghedoocht werden/onse boodtschap/oft onse brieuen den Coninck selue te leueren.

Bernardin Mendoza fauorabelic gelicéciert te scheyden wt den Conincrijcke.

Ende bouen dese onweerdicheden / het is alderclaerst / hoe zijn Ministers hebben menichmael beyde hier voortijdts/ ende nu laetstelick/ghepractiseert hier in Enghelandt / door middel van sommighe rebellen/te hebben te passe ghebrocht sekere inneminghe van desen Rijcke/met hare fortsen wt Spagnien/ende wt de Nederlanden/ seer harde recompensien (moghen wy segghen) voor soo veele onser

goede diensten. Hierop verhoopen wy/gheen redelijcke persoonen en konnen ons blameren / soo wy voorghenomen hebben / te veranderen desen onsen voorgaenden loop / ende sorghfuldigher toe te sien tot de sekerheydt van ons seluen / ende van onsen volcke : ende vindende onse eyghen dangieren in waerheydt zeer groot ende perijckeleux / wy hebben gheweest te meer beweeght aentenemen / ende te spoedighen eenighe goede remedie/want bouen dien/dat veel andere aduertissementen ons ghegheuen zijn / beyde thuys/ende wijdt en breedt/in behoorlijcken tijdt te wederstaen desen dangier / wy hebben ghevonden de generale dispositie van alle onse ghetrouwen volcke / seer ghereedt in deser sake / ende ernstighen in ons aen te bieden beyde int Parlement ende andersins/haren dienst met lyf ende bloet/ ende hare hulpe met lant ende goet te wederstaen/ende voor te comen desen teghenwoordigen gemeynen dangier tot onsen Rijcke/eñ henseluen euidentelijcken ghesien ende gevreest door de verderuinghe eñ wtroeinghe van dese oude natie deser Nederlanden/eñ door de plantinghe der Spaensche natie/ende crijchsvolck/ vyanden tot onse landen/aldaer so na ons. Ende beneuens dese occasien ende consideratien/wy brochten insghelycks tot onser ghedachtenisse/onse voorleden fortunatische voortganck/ door Godes sonderlijck faueur/ in het beghinsel van onsen Rijcke/in het remedieren van derghelijcke ongheluck/ welcke was voorghenomen teghen ons in Schotlandt/door sekere Fransoysen/die als doen waren wtgemaeckt alleenlijcken door het huys van Guyse / onder het coleur van het houwelick haerder Nichte de Schotsche Coninghinne/met den Dolphijn van Vranckrijcke / op sulcker maniere ghelijck de wtspruyten van het voorsz. huys hebben/recht nu cortelinghe ghesocht te comen tot dergheliicke onordentlijcke macht in Vranckrijcke : Een sake van eenighe consequentie voor ons selues te considereren. Hoewel wy hoepen dat den Coninck onsen goeden broeder/ toedragēde oprechte vrientschap tot ons/ ghelijck wy toedraghen diergheliicke tot hem/sal modereren dese gapende grootheydt van dat huys / dat noch hy selue/ noch de Princen van zijn bloedt meer gheregiert werden / noch wy (meynende te continueren perfecte vrientschap met den Coninck ende zijn bloedt/) sullen zijn door het voorsz. huys van Guyse/ ende hare factien ongheruster ofte verstoort in onse landen. Maer nu om weder te keeren tot desen diergheliicke exempelen voorsz. in Schotlant. Doen de Francoysen op sulcker wijse(gelijck de Spagniarden hebben nu ouer langhe tijdt voorghenomen inde Nederlanden) sochten by fortse het volck aldaer te hebben tonderghebrocht/ ende hen ghe-

brocht

Der Conin
inne van
ngelandts
rocederin
he,om de
erlossinge
ā Scotlādt
yt de diēst-
aerheydt,
aerinne
t huys vā
uyse meē
r te brin-
hen.

brocht in een dienstbaerheyt onder de Croone van Vranckrijcke/ende alsoo voor de eerghierighe begheerten van dat voorsz. huys van Guyse te hebben gheprocedeert tot eenen crijch door den wech van Schotlant/om de conqueste van onse Croone/ voor hare Nichte de Schotsche Conninghinne (een sake seer openbaer tot der ghemeyne kennisse der werelt:) Het behaechde den Almachtighen Godt/gelijck het blijft in goeder ghedachtenisse / tot onser eere ende troost / te vervorderen onse intentie/ ende eerlijcke ende rechte daden doen ter tijdt in sulcke sorte/als dat door onse hulpe als doē tot de Schotsche natie/ wesende seer verdruct met de Fransoysen/eñ alghelijckelijck versoeckēde onse hulpe/wy procureerdē aē dat Rijcke hoewel tot onse groote cost) een volle verlossinge vande macht der vremdē/eñ dangier der dienstbaerheyt/eñ restaureerdē de vrede in het gantsche lant/ welcke hadde daer geduert menighe iaren/ wtghenomen dat sommighe tijden/door partialicheden van sommighe des Edeldoms/ ghelijck het ghebruyckelijcken is gheweest in dat landt / inde minoriteyt des ionghen Conincks/ daer reesen sommighe inwendighe beroerten/welcke woorden meesten deel wy hebben in faueur vanden Coninck ende zijn Gouerneuren ghebruyct middelen om te stillen/so dat op desen dach/sulcke is de ruste in Schotlant/als dat dē Coninc onsen lieuen broeder eñ cozijn/by namē Jacob den sesten/ een Prince vā groote hope om meenigherley goede Princelijcke respecten / daer regiert in eere ende liefde zijns volcks / ende in seer goet ende volcommen vriendtschap met ons/ende onse landt. Ende soo onse daden doen ter tijdt quamen tot so goeden vervolch/ door de goedicheyt Godes / als dat beyde/ onsen eyghen Coninckrijcke / ende die van Schotlandt zijn opt sint dier tijdt ghebleuē in beter vriendtschap ende vrede dan men can indachtich wesen dese menighe hondert Jaren te vooren / ende nochtans is hier door niet ghedaen door ons/noch eenige rechte oorsake ghegheuen / oft de Fransche Conninghen die sins ghesucceedeert hebben / welcke hebben geweest drye in ghetal / ende alle broederen/hebben ghemaeckt en beslotē diuersche handels om goede vrede met ons te houden / welcke teghenwoordelicken continueert in sterckheyt aen beyde zijden/niet teghenstaende onse voorseyde daden aenghenomen om de verdrijuinghe der voorsz Fransche fortsen wt Schotlandt / daer soo ouergheb rocht door de eenighe beleydinghe des huys van Guyse.

Het Rijcke van Schot lant ghere restaureert tot de oud vryheyden ende is so ghepossedeert door den tegen woordiger Coninc, door de ee nighe mid del der Co ninghinne van Engh landt.

Ende daerom te concluderen/aengaende de declaratie onser tegenwoordiger meyninge voor deser tijt/wy verhopen dat het sal van alle persoonen wijt ende breedt wel verstaen werden / ghelijck wy weten

De conclu sie der oo saken der sendinge, v

dattet

[S]ekere com[p]agnien vã [E]nghelsche [k]rijchs[k]nechten, [t]ot de defentie des gheopres[s]eerde volc [d]er Nederlandẽ, ende [t]e vvederstaen de aẽslaghen teghen desen Conincrijc[k]e.

dattet verstaen wesen sal van alle sulcke die niet ghelepdt zijn door bitterhepdt / dat wp op de meenighe ende gheduerighe claeghelicke requesten tot ons ghedaen door de alghemeene Staten der landen van Hollandt/Zeelandt/Ghelderlandt/ende andere Provincien met hen vereenighet/ (wesende desperaet van des Conincks van Spaegnens faueur / om onse bystant tot hen ghedaen te werden / alleenelicken om hare deffentie teghen de Spaengniarden ende anderen vreemden/ Ende daermede vindende manifestelicken / door onse ontallicke ende importunatelicke requesten ende aduisen den Coninck van Spagnien ghegheuen gheen hoope van verlossinghe van deser harer ellendichepden. Maer veel eer een vermeerderinghe daer van/ door daghelicxsche inneminghe haerder stedẽ/ ende doodinghe haers volcx. (Hoewel in rechter waerhept / wp en konnen niet toerekenen het toenemen van eenighe vande laetste wreedthepden/ tot de persoone van hem die nu den tijtel heeft van generael gouerneur / toonende sijn naetuerlicke dispositie meer gheneghen tot ghenaede ende goedertierenhept/dan het schijnt dat hp can regieren de herten der Spagniarden onder hem / welcke hebben soo langhe opghebrocht gheweest in bloetstortinghe onder de voorleden Spaensche gouerneuren:) Ende daer toe doende onsen perijckel toecomende/ door de ouerballinghe ende verderuinghe onser ghebueren / ende den acces ende plantinghe der Spaensche groote machten / so nae onse landen met de voorgaende argumenten van menighe verstoorighe aenslaghen teghen onsen Coninckrijcke: Wp daeromme nae goede aduijs/ ende nae langhe deliberatie besloten/ te senden sekere compagnien krijgsknechten ter hulpe des natuerlicken volcke van die landen / alleenelicken te beschermen/ hen ende hare steden van roouinghe ende verderuinghe/ende daer door hen te besorghen behoudenisse / ter eeren Godes/ wiens sp begheren oprechtelicken te dienen / als Christelick volck na zijn woort/ ende te besitten hare oude vrijhepden / voor hen ende hare naecomelinghen / Ende soo verbolghens te onderhouden ende continueeren de wettelicke ende oude te samen handel tusschen onsen volcken/ende die landen/ende de onse.

Engelsche macht al[l]eennelick ghesonden tot bescherminghe.

Ende alsoo wp vertrouwen onse meeninghe hier inne / ende onse nabolghende daden sullẽ wesen door Godts hulpe bepde eerlicklick/ ende nae der liefde gheinterpreteert oft verstaen werden van alle persoonen (wtghenomen van de verdruckers selue/ende hare mede deelders) daeromme dat wp niet en meenen hier door / het sp door eergierichept oft boosthept (die twee wortelen van alle ongherechtichept) te maken eenighe particuliere profijt hier af tot ons seluen oft tot onsen volcke/

n volcke / alleenelicken begheerende op deser tijdt te vercrijghen door Godes hulpe voor de landen/een verlossinghe voor hen van den crijgh der Spagniarden ende vreemdelinghen / met een restitutie van hare oude vryheyden ende gouernement door eenighen Christelicken vrede/ende daer door / een sekerheyt tot ons selues/ ende onsen Coninckrijcke te bevrijden van innemende nabueren / ende onsen volcke te besitten in die landen haren wettelicken te samen handelende intercours van vriendtschap / ende coopmenschap / nae het oude ghebruyck ende handel des intercours / ghemaeckt tusschen onse Voorvaderen/ende de Heeren ende Grauen van die landen/ ende het ghemeyn volck.

Drie sonderlicke dingē redelicken begheert vande Coninghinne van Enghelandt.
1 De eynde des krijghs met de restitutie der Nederlandē tot hare oude vryheyden.
2 Sekerheit voor innemminge van heur eygen Coninckrijcke.
3 Een vernieuwinge vande ghemeene trafficke tusschen de landen.
De oorsakē van het nemen van sommighe steden in harer Maiesteyts bewarenisse.

Ende hoewel dat onse vorder intentie is / oft mach wesen / te nemen in onse bewaerenisse sommige weynige steden op de Zee-kant / naest teghen ouer onsen Coninckrijcke / welcke andersins mochten wesen in dangier inghenomen te werden vanden vreemden / vyanden des landts. Nochtans considerende daerinne/dat wy gheē meyninghe hebben nu ter tijdt de selue te nemen ende te houden tot onsen eyghen ghebruyck / wy hoepen dat alle menschen sullen dencken/het selue te wesen nae goede redene ende Princelicke politie / dat wy souden hebben de bewaringhe ende ghebruyck van sommighe sulcke plaetsen/ om sekere toeganck ende wtgāck onses volckes ende krijghsknechten met sekerheyt / ende om de voorsieninghe der seluen met lijftocht / ende andere behoeuelicke ende noodighe dinghen / dewyle het sal noodich zijn voor hen / te continueeren in die landen om de helpinghe daer af in dese hare groote swaricheydē/ellendicheyden eñ wtterste n perijckel/ eñ tot dat de landen mogen verlost wesen van sulcke vreemde fortsen/als die hen nu verdrucken / ende wederomme vercryghen haere oude wettelicke vrijheyden ende manierē van gouernement om in vrede te leuen / ghelijck sy hier voortijdts ghedaen hebben / ende ghelijck sy nu seer ernstelicken in claghelicke maniere begheeren te doene: Welcke zijn de rechte / eenighe ende waere eynden oft oorsaken van alle onse actien nu voorghenomen / hoe oft in wat maniere dat boose tonghen hare ghekankerde voornemen daer teghen voorstellen moghen / ghelijcke huydensdaeghs de werelt is ouervloedich met sulcke blasphemeuse lasteringhen in schriften/ende schendelicke boecxkens/also dat tot gheenen tijdē / den Duyuel heeft noyt voorsien ghewéest met notabelicker ouervloedigher gheesten / vol van alle boosheyt / om wt te spouwen zijn raserye teghen de professers

keſers der Chriſtelijcker Religie. Maer daer van laten wy de wrake tot God/den onderſoecker der herten/verhopende dat hy aenſiende ſiende de reynicheyt onſer herten/ ſal gunnen eenen goeden voortganck tot onſer intentien/ waer door eenen Chriſtelicken vrede ſal volghen/tot zijn Godlijcke eere/ ende troost van die ghene die inder waerheyt de vrede lief hebben/ende ſoecken met reynicheyt des herten.

✠

✠ ✠

✠

EEN ADDITIE OFT TOEVOGINGHE TOT DE DECLARATIE, AENGAENDE DE LASTERINGHEN VVTGHEGHEUEN VAN HEURE MAIESTEYT.

NA dat wy gheeyndicht hadden onse verclaringhe/ daer quam tot onse handē een boecxken in Italiaens gheschreuen ende gheprint te Milanen/ geintituleert nouo aduiso/ toegheschreuen totten Eertzbisschop van Milanen/ inhoudende een rappoort vande innemінghe van Antwerpen door den Prince van Parme. Waer by wy hebben ons seluen gheuonden seer booselick beswaert met twee notabele crymen/ niet min hatelijcken tot der werelt/ dan seer strijdende ende contrarie tot ons eyghen natuerlijcke gheneghentheyt. Deene met ondancbaerheydt teghen den Coninck van Spangnien/ dwelcke (ghelijck den Autheur seght) salueerde onse leuen in onse susters tijt/ doen wy rechtelicken door sententie ter doot veroordelt waren. Dandere dat daer waren sekere persoonen versocht om ghecorrumpeert te zijne met groote beloften/ ē dat met onser intelligentie oft wetenschap (als den ouerdragher daer toe doet in een parenthesis/ met dese woorden (alsmen seyde) om des Princes van Parmes leuen wech te nemen. Ende om beter proeuinghe ē contenantie van dese schrickelicke leugenen/ daer is meer toegeuoecht in het selue boecxken/ dattet beliefde den Heere Godt dit te ontdecken/ ē brenghen twee van die boose persoonen ter Justitien. Nu wetende/ hoe de menschen sijn boosselick genegen/ in dese veruallen ouderdom der werelt/ beyde te oordeelen/ booselijcken te spreken ē te schrijuen/ ende valschelicken en onreuerendelijcken van Princen: ende wy houdende niet soo costelijcken voor ons als de conseruatie oft bewarenisse onser reputatie ē eere te wesen ongeschonden: Wy hebbent gheuonden seer noodich niet te gedooghen/ twee sulcke schrickelicke belastinghen te passeren onder silentie/ op dat door foute van antwoorde/ het mochte arguerē een maniere van schult: Ē wy dachtē daerom/ dat/ wat daer mochte by ons voortgebracht werdē/ dat aēgaende tot onser justificatie/ mochte bequamelixst toegeuoecht werdē tot dese voorgaende declaratie die nu is te publiceren/ om te openbaren voor de werelt/ de maniere ē gront onser procederinghe in de saken der Nederlanden. Ende voor antwoorde van dat eerste punct/ waermede wy werden beswaert aengaende onse ondancbaerheyt tegē den Coninck van Spagnien ghelijck wy seer ghewillichlicken bekennen dat wy waren seer ghehouden in hem ten tijdē onser suster welckes wy doen bekenden seer dācbaerlicken/ ē hebben sint dien tijdt ghesocht menighe middelen in sulcker maniere ons te quijten/ ghelijck in onse voorgaende declaratie door onse actien mach blijcken: Soo versaken wy gantschelicken ghelijck de openbaerste onwaerheyt/ dat hy opt was de oorsake van onse leuē te salueren/ als een persoone door cours van iustitie verwesen ter doot. Want

wy ons altijts droegen tot onse voorseyde sustere in alle behoorlicke ma-
nieren/ soo dat onse ghetrouwicheyt was noyt ghebrocht in questie/ veel
min eenighe sententie van doot gheprononceert tegen ons: sulcke een sa-
ke als in respect vanden ordinarisen loop van procederen / ghelijck door
proces in rechte / door plaetse van examinatie/ door den rechter die pro-
nunceren soude sulcke sententie/ ende andere nootwendige circonstantien
in sulcke saken ghebruyct/ in sonderheydt teghen een van onse qualiteyt/
ghelijck het anders niet wesen en mochte / oft het hadde publickelijcken
bekent gheweest / soo eenighe sulcke dinghen hadde in executie ghestelt
gheweest.

Dit dan warachtich zijnde/ wy laten de weerelt oordeelen hoe booselic
ende lasterlick den autheur van desen boecxken met ons handelt/ beswa-
rende ons met sulcke een merckelicke leugene ende met een foute / welcke
bouen alle anderen wy aldermeest haten ende verachten. Ende daerom-
me door de openbare onwaerheyt deser belastinghe/ de menschen niet ge-
transporteert met passien/ connen lichtelicken mercken wat onwaerheyt
is begrepen in de tweede/ door welcke wy werdē belast te hebben bekent
gheweest met een voorghenomen aenslach teghen het leuen des voorsz.
Prince: Een sake soo eenighe sulcke dinck hadde geweest by ons voorge-
nomen moeste gheprocedeert hebben/ het sy wt een mishaghen dat wy
hadden van zijnen persoon/ oft dat den voortganck des krijchs in de Ne-
derlanden/ was soo beuolen tot hem als dat gheen andere mochte voort-
gaen met de selue dan hy.

Eñ ten eerstē aengaende zijn persoon/ wy en condē noyt weten/ dat hy
heeft tot eenigē tijdē/ door daet/ oft woorde/ eenich dinc gedaē dat moch-
te oprechtelicken in ons voortbrenghen een mishaghen teghen hem/ veel
min eenen haet teghen zijn persoone in soo hooghe een graet oft sake als
te wesen / het sy daer van bekent / oft te consenteren tot het wechnemen
zijns leuens: Bouen dien/ is hy een waeruan wy hebben altijdts ghehadt
een eerlicke gheuoelen/ in respect van die sonderlicke rare qualiteyten die
wy altijts hebben in hem ghenoteert/ dwelcke hebben tot hem gewonnen
soo groote reputatie/ als eenighe man hedensdaechs leuende met hem
draecht van zijnen graet ende qualiteyt: eñ so hebben wy altijt wtghege-
uen met sprake inde weerelt / wanneer eenighe oorsake is gheoffert ghe-
weest van hem mentie te maken.

Nu aengaende het voort varen hem beuolen des krijchs der Nederlan-
den/ ghelijck alle menschen van verstande weten dat het benemen vā zijn
leuen en brenght gheen ghelijckenisse mede / dat sal het een eynde maken
van het voorseyde voortuaren/ soo eest claerlicken bekent/ dat geen men-
schen eerlicker gehandelt heeft dan de voorseyde Prince/ het sy in behoor-
licke onderhoudinghe van zijn belofte/ oft wtstreckende vriendelijcheyde
ende ghenade/ waer loon eñ verdienste het selue heeft verheyschet: Ende
daeromme gheen grooter ongodlicheyt/ door yemandt conde ghewrocht
zijn/ noch gheen dinck meer hinderlic tot ons selfs (soo lange als den Co-
ninck sal continueren het voortganck der sake in die gheweldige manie-
re/ als hy nu doet) dan te wesen een instrument om hē wech te nemen van
daer door sulcke violente middelen / hem die ghehandelt heeft in een eer-
licker

licker ende vriendelicker sorte in'de beroepinge hem beuolen/ dan eenige andere die hem opt te vooren is gegaen/oft qualijcke hem can na volgen.

Nu daeromme/hoe quade apparentie datter is/dat wy hebbende/noch oorsake te mishaghen zijnen persoon/noch dat het voortganc des crijchs soude ophouden door het verlies van hem;souden wesen het sy autheur/ oft eenigherley wijse consenteerende tot sulcken schrickelicken daet/ wy refereerent tot het oordeel van sulcke/ als die daer insiende sakē/niet met de ooghen der affectien/ Maer meten ende weghen de dinghen na eere eñ redene. Bouen dien is het te gheloouen/so het waer gheweest hadde/dat wy hadden gheweest eenichsins daer van beswaert (ghelijck den autheur seght) de bekentenisse vande gheexecuteerde partijen betreffende sulcke sake/ als door hem is geallegeert soude voortghebrocht ende gheopenbaert geweest hebben: want de boosheyt en laet geen dinc ononderfocht/ welcke voeden mach het fenijn van alsulcken humeur.

Den besten loop dat beyde wy ende alle andere Princen konnen houden in desen ongheluckighen tijdt/die oueruloept met ghetalen van verkeerde Gheesten/is door de ghenade ende goedicheyt des Almachtighen Gods/ te beleyden onsen loop in sulcker maniere/ datse veel eer moghen toonen hare willen door boosheyt/ dan met rechte oorsake door verdienste/qualick te spreken/oft Princen te diffameren/ het zy met spreken ofte met schriuen: versekerende ons seluen/ dat beyde de straffe dat sulcke boose ende schendelicke lasteraers sullen ontfanghen door de handen des Almachtighen voor de beschuldinge der Princen/ ende wettelicken Magistraten/welcke zijn Godes dienaers/ sy beyde zijn/ ende altijdts sullen wesen gheacht by alle goede menschen/ onweerdich te leuen op het aenschijn des Aertrijcks.

Ghegheuen te Richmount den eersten van October 1585. ende den 27. Iare des Rijcks onser ghenadighe Souereine vrouvve de Coninginne Elizabeth om ghepubliceert te vverden.

Ouergheset vvt het Enghelsche original, in Nederlandtsche sprake.

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK